

continentiæ, seu illud includens, clarum est, quidquid peccaverit, semper obligari ad non nubendum, quia votum castitatis semper in futurum obligat quantum potest, etiamsi in præterito fractum fuerit. Si autem intentio votantis solum fuit se obligare ad conservandum integrum claustrum virginale, seu non committendam primam fornicationem, seu primum actum quo perdat virginitatem, tunc post votum irritum factum, non manet votum ad non nubendum, quia obligatio non excedit intentionem votantis. Quæ resolutio ex D. Thoma et Cajetano sumitur in hac q. 88, art. 3, ad 2, et est communis, et per se satis clara. Solum inquiri potest quando votum iudicandum sit esse hujus posterioris modi. Respondeo, solum quando id constiterit ex intentione expressa votantis, alioquin enim qui simpliciter vovit virginitatem, et nihil declarat vel limitat, censetur vovere perpetuam castitatem. Et ita sentiunt D. Thom. et Cajetan., citat. loc., et alii Doctores in 4, dist. 38; Soto, lib. 7 de Justit., q. 2, art. 1; et Navar., c. 12, n. 43; Lessius, lib. 2 de Just., c. 40, dubit. 13, n. 105; Azor, tom. 1 Inst. moral., lib. 11, c. 19, q. 14; Sanch., in Decalog., lib. 4 de Voto, c. 40, n. 65, et alii quos d. lib. 4 de Voto, c. 7, num. 7, allegavi. Cætera, quæ de obligatione voti castitatis desiderari possunt, inferius adjiciemus.

CAPUT IV.

UTRUM VOTUM SIMPLEX CASTITATIS PER SE ET NATURA SUA IRRITET MATRIMONIUM POSTEA CONTRACTUM.

1. *Prima sententia affirmat.*—*Probatur primo.*—Hæc quæstio tractatur a Theologis in 4, d. 38, et ab aliis auctoribus in materia de matrimonio; magis tamen propria est hujus loci, quia magis pendet ex cognitione voti simplicis, et necessaria est ad ejus vim et efficaciam explicandam. Nobis etiam conducet ad explicandam vim et naturam voti solemnem, et ideo prætermitti hoc loco non potuit. Videtur autem hæc quæstio fuisse controversa tempore D. Augustini, nam ille, lib. de Bono viduitatis, cap. 10, significat aliquos asseruisse nuptias post votum castitatis factas non esse nuptias, sed potius adulteria, et ideo separandos esse qui ita contrahunt. Quæ sententia variis modis suaderi potest. Primo ex ipsa antiquitate; olim namque vota virginitatis et castitatis, quæ erant in usu Ecclesiæ, simplicia

tantum erant, et tamen tunc ita impediabant matrimonium, ut irritum illud facerent; ergo hic effectus sequitur ex intrinseca natura talium votorum. Consequentia est clara, quia tunc non erat solemnitas aliqua per Ecclesiam introducta, cui ille effectus tribueretur. Antecedens quoad utramque partem sumitur ex discursu Cypriani, in Epist. 62, in qua loquens de virginibus quæ se Deo dicaverunt, plane indicat se loqui de privata dicatione per votum simplex, quia nullam facit mentionem ecclesiasticæ solemnitatis. Et de iisdem loquens in lib. de Habitu virgin., ait sæpe esse divites et locupletes, et ideo velle ornari, et in publicum prodire, ostendendo divitias, quæ omnia non consonant cum voto solemnem, et tamen in eisdem locis significat matrimonia ab illis virginibus contracta non esse valida. Nam ea vocat adulteria, et separari præcipit, ac perpetuo excommunicari, si in eodem statu contumaciter perseverent, quæ fieri non possent, si talia matrimonia valida essent. Idem sumitur ex Nicolao Papa, relato a Gratiano, in cap. *Quod interrogasti*, 27 d., et ex multis aliis, quæ habentur 27, q. 1, ubi in c. *De viduis*, dicitur viduas et puellas, quæ in domibus propriis a parentibus vel per se habitum religionis mutaverunt, si postea nupserint, *separandas esse*; constat autem illud votum esse privatum, et simplex.

2. *Probatur secundo, ex jure.*—Secundo argumentor ex cap. *Ex parte*, 1, de Convers. conjug., ubi quidam conjugatus, qui vivente prima uxore monachalem habitum suscepserat, et ab illa revocatus fuerat, illaque mortua secundam duxerat, ab illa separari cogitur propter priorem professionem. Ex quo sumimus argumentum, nam illa prior professio fuerat invalida; ergo ad summum potuit inducere obligationem voti simplicis, juxta cap. *Quidam*, eodem titul., et tamen matrimonium postea subsecutum reputatur invalidum; ergo. Et confirmari potest ex cap. ult., Qui cler. vel vov., ubi mulier vovens castitatem sub conditione manendi in domo propria, et cum omni sua substantia, inhabilis censetur ad matrimonium, cum tamen votum illud simplex videatur.

3. *Probatur tertio ratione.*—Tertio argumentari possumus ratione, quia res alicui semel donata non potest alteri valide donari; sed per votum castitatis etiam simplex donatur Deo corpus, ut inserviat cultui ejus, abstinendo ab omni usu venereo, cui contraria est traditio, quæ per matrimonium postea fit.

Est autem ad hoc communis responsio, votum simplex non esse donationem, sed promissionem tantum, promissionem autem non habere vim irritandi subsequentem donationem. Sed contra hoc instat Scot., in 4, d. 38, quia respectu Dei donatio fieri potest per actum internum, nam illum potest Deus statim acceptare: hanc autem videtur habere votum simplex castitatis perpetuæ, quia ad hoc fit ut corpus ex tunc consecratur Deo, et ideo non fit tanquam futura, sed tanquam præsens donatio; ergo ad impediendam contrariam traditionem, habet vim non tantum promissionis, sed etiam perfectæ donationis. Accedit quod, licet demus esse solam promissionem, tamen propter excellentiam personæ cui fit, videtur inducere majorem obligationem quam inducat traditio facta inter homines; ergo, si traditio alicujus rei homini facta impedit ne valeat secunda donatio alteri facta, obligatio promissionis facta Deo irritabit subsequentem donationem factam homini.

4. *Secunda communis et vera sententia negat.*—Nihilominus certa et communis doctrina est, votum simplex continentie seu virginitatis non facere irritum matrimonium subsequens, etiamsi illicite contractum sit: ita docent omnes Theologi, in 4, d. 38, sine ulla diversitate opinionum, et omnes Canonistæ super jura statim citanda, et Summistæ etiam omnes. Et videtur fuisse expressa sententia Augustini, in d. lib. de Bono viduitatis, cap. 10, ubi de illis, qui tales nuptias vocabant adulteria, inquit: *Non mihi videntur satis acute et diligenter considerare quid dicant.* Et infra dicit ex illa falsa sententia sequi, ut a maritis separantur uxores, quasi adulteræ sint, et non uxores: *Et cum volunt eas (inquit) reddere continentie, faciunt maritos earum adulteros veros, cum suis uxoribus vicis alteras duxerint.* Sunt qui existiment Augustinum ibi non disputare contra eos, qui dicunt nuptias post votum castitatis non esse nuptias, sed contra Tertullianam et alios hæreticos, qui damnabant nuptias viduarum, et hos tantum referre, cum ait: *Proinde qui dicunt talium, id est, viduarum, nuptias non esse nuptias, etc.* Quam interpretationem late prosequitur Fernandus a Mendoça, lib. 2 in Conc. Eliberit., cap. 20. Sed, esto verum sit, Augustinum in illo libro præcipue improbare illum errorem a cap. 4 et 5, hoc non enervat testimonium illud, sed potius confirmat pro instituto præsentem, tum quia verisimile est neminem unquam negasse matrimonia vi-

duarum esse invalida ratione voti, sed solum ex alio falso errore damnante secundas nuptias; tum quia ad impugnandum magis hunc errorem addidit Augustinus, etiamsi viduitati adjungatur votum castitatis, et ob eam causam peccetur contrahendo nuptias, nihilominus illas non esse adulteria, sed veras nuptias. Et hoc est quod ait in cap. 9: *In viduali et virginali continentia voti debito obligata, non solum capessere, sed etiam velle nuptias damnabile est.* Infra vero subdit: *Damnatur tales, non quia conjugalem fidem posterius inierunt, sed quia continentiam primam fidem irritam fecerunt;* quasi diceret, ut infra exponit: *Damnatur nuptiæ non secundum se, nec quia veræ non sunt, sed quia infideliter contractæ sunt.* Et hoc est quod cap. 11 subjungit: *Quapropter non possunt quidem dicere a proposito meliori lapsas, si nupserint, feminas, adulteria esse, non conjugia, sed plane non dubitaverint dicere lapsas et ruinas a castitate sanctiore, quæ vovetur Deo, adulteriis esse pejores.* Est ergo clara sententia Augustini, matrimonium peccaminose contrahi contra votum, et nihilominus validum esse. Nec dubitandum est librum illum esse Augustini, quidquid Erasmus sine fundamento dixerit, quem in hoc aliqua ex parte sequitur Hosius, in Confessione Catholica, cap. 56, tamen sine causa; nam et stylus ipse Augustinum redolet, et tota libri doctrina est digna Augustino. Et Possidonius in indice illam epistolam recognovit. Adde eandem doctrinam habere Augustinum in epist. 70 ad Bonifacium, quem locum infra circa vota solemnem laus expendemus.

5. Secundo probari potest eadem veritas ex Epiphano, hæres. 61, ubi, ut superius dixi, ait Apostolos docuisse esse grave peccatum post votum castitatis conjugium inire; subjungit vero postea gravius peccatum esse, *occulte scortari, aut sub solitudinis vel continentie specie libidinem exercere.* Ex quo sic concludit: *Melius est itaque (id est, minus malum est) unum peccatum habere, quam plura; melius, lapsum a cursu palam sibi uxorem sumere secundum legem, et a virginitate multo tempore penitentiam agere, et sic rursus ad Ecclesiam induci, quam quotidie occultis jaculis sauciari.* Evidenter ergo docet tale conjugium validum esse, tum quia supponit in illo tantum esse unum peccatum, scilicet sacrilegium, quod non esset verum, si vinculum non teneret, nam omnes actus sequentes essent peccata. Tum etiam, quia supponit

post peractam pœnitentiam hujusmodi recipiendos esse in suo statu matrimonii. Aliter hunc locum interpretatur Bellarm., lib. 2 de Monach., cap. 34, de quo infra.

6. In eodemque sensu videtur loqui Hieronymus, epist. 46, de vitando suspecto contubernio, cum ad virginem Deo per votum sacram, quæ cum juvene quodam non sine suspitione vivebat, sic loquitur: *Si virgo es, quid times diligentem custodiam? si corrupta, cur non palam nubis?* Supponit ergo illam esse capacem nuptiarum; nec tamen illi permittit nuptias ut bonas, sed ut minus malas, sicut Epiphanius. Unde subdit: *Neque vero hoc dico, quod post peccatum tollam pœnitentiam, ut quod male cœpit, male perseveret, sed quod desperem in hujusmodi copula divulsionem.* Et fortasse ob eandem causam idem Hieronymus, lib. 1 Contra Jovin., dixit: *Quæ post consecrationem nupserint, non tam adulteræ sunt quam incestæ.* Dicitur enim generali vocabulo incestus, quælibet illicita matrimonii conjunctio, ut sumitur ex leg. *Si adulterium*, ff. ad leg. Jul., de Adulteriis, maxime si sit contra religionem: adulterium vero non est, nisi ubi nullum est matrimonium inter eos qui conveniunt. Sentit ergo Hieronymus illa conjugia non esse adulteria, quia non sunt omnino nulla, sunt tamen incesta, quia sacrilega. Denique in eodem sensu accipiendum aliqui putant quod idem Hieronymus dixit, epist. 8 ad Demetriadem, in fine, ubi sic ait: *Sanctarum virginum propositum, Angelorumque familiæ gloriam quarundam non bene se agentium nomen infamat, quibus aperte dicendum est, ut aut nubant, si se non possunt continere, aut contineant, si nolunt nubere.* Hæc tamen verba non videntur tantum promissionem continere, aut consilium minoris mali ex suppositione pravæ voluntatis, sed absolutam licentiam ac derogationem præbere, et ideo non videntur ita intelligenda, ut dicta sint ad virgines voto obligatas, sed ad alias socias, vel ancillas earum, quæ votum non habebant, et ideo nimis licenter vivebant cum infamia sociarum virginum. Quem sensum satis declarant sequentia verba: *Dignas res risu, imo planctu, incedentibus dominis ancilla virgo procedit ornatio, ut pro nimia consuetudine quam incomptam videris, dominam suspiceris.* Et ideo, in epist. 22, monet idem Hieronymus: *Sint tibi sociæ, quas jejunia tenuant, quibus pallor in facie est, quas et ætas probavit et vita.*

7. *Probatur ex jure.* — Superfluum alicui

videri potest in re clara, et non controversa, et in jure satis declarata, Sanctorum Patrum testimonia congerere. Id tamen eo consilio facimus, ut per occasionem nonnulla Patrum obscuriora verba declaremus, et ut simul intelligatur quam vim tempore istorum Patrum haberet consuetum votum virginittatis, quod ad ea, quæ postea dicentur, erit necessarium: omissis vero aliis Patribus traditur hæc veritas in multis decretis Conciliorum et Pontificum, quæ Gratianus refert, 27, quæst. 1, et d. 27. Refert decretum Theodori in suo Pœnitentiæ, quod videtur editum in Synodo Anglicana, ut sumitur ex Beda, lib. 4 Historiæ Anglicanæ, cap. 5. Verba Gratiani sunt: *Si vir simplex votum virginittatis habens jungitur uxori, postea non dimittat uxorem, sed tribus annis pœniteat.* Idem refert Gratian., cap. ult., 27, q. 1, ubi omittit illam particulam *simplex*, et deesse dicit in antiquis exemplaribus; necessario tamen ita intelligendum est decretum Gelasii Papæ in Epistola ad Episcopos Lucaniæ, cap. 23, et habetur eadem causa et q., cap. penult., ubi de viduis, quæ sua voluntate castitatem voverunt, et postea nubunt, dicitur, licet graviter peccent, non esse cogendas, sed admonendas ut Deo satisfaciant, etc. Supponit ergo Pontifex illas non manere in malo statu, et consequenter matrimonium illud fuisse validum, licet male contractum, alioquin Ecclesia non satisfaceret suo muneri eas in tali statu relinquendo. Verum est in cap. *Viduas*, ibidem, referri, aliud statutum esse in Concilio Martini Papæ, et habetur in Concilio Triburien., cap. 25; sed fortasse jam ibi est sermo de voto solemnii, seu solemnizato per Ecclesiæ statutum, de quo postea videbimus. Imo idem Gelasius, in eadem epistola, cap. 22, idem indicat de sacris virginibus: nam si nupserint, non dicit eas esse separandas, sed condigna pœnitentia afficiendas. Clarius hoc statuit Innocentius I, epist. 2, cap. ult., ubi satis expresse declarat se loqui de his, qui simplicem tantum promissionem emisserant. Idem sumitur ex Concilio Toletan. I, cap. 16, et habetur in cap. *Devotam*, et cap. *Hæc vero*, 27, q. 1. Præterea noviori jure hoc expresse declaratum est in cap. *Meminimus*, et in cap. *Rursus*, qui Cleric. vel vov., et in cap. unico de Voto, in 6.

8. *Dominium non amittitur per rei promissionem.* — Ratio quam omnes Theologi reddunt, est, quia votum simplex est pura promissio: per promissionem autem alicujus rei

non amittitur dominium ejus, et ideo si per voluntatem ejusdem domini alteri postea tradatur, valida est donatio, seu posterior contractus. Ita vero se habet matrimonium subsequens respectu prioris voti; est enim quasi donatio, vel alienatio ejusdem rei, quæ prius Deo promissa fuerat; est ergo valida, quamvis contra fidelitatem Deo debitam fiat. Quæ ratio non parum enervaretur, si vera esset sententia dicentium votum castitatis simplex non solam promissionem, sed etiam traditionem continere. Sed illam sententiam nos supra rejecimus; atque adeo ratio firma manet, quæ confirmari potest exemplis circa promissiones et donationes aliarum rerum. Nam si quis promisit dare centum in elemosynam, et postea illa eadem det amico, donatio tenet, licet contra votum facta sit; matrimonium etiam factum cum una, contra promissionem vel sponsalia de futuro etiam jurata cum alia, validum est. Sistendo ergo in ratione promissionis et voti simplicis, sine dubio est optima illa ratio.

9. *Extra matrimonium non fit traditio proprii corporis p̄icata auctoritate et voluntate, ita ut quis fiat inhabilis ad matrimonium.* — Quia vero instare aliquis potest ex Scot., in 4, d. 38, interrogando cur non possit quis ita facere votum simplex castitatis quoad illam in futurum servandam, ut simul in præsentem se tradat voluntarie Deo, ut ita ejus obsequio emancipatus maneat, quod alteri postea valide se tradere non possit ad usum matrimonii, ideo addendum est, quod supra dixi, non posse hominem sua privata voluntate sola ita alteri tradere corpus suum extra matrimonium, ut se reddat inhabilem ad matrimonium contrahendum. Ratio autem in superioribus etiam insinuata est, quia vel talis traditio fieret ipsi Deo immediate, vel alicui homini vice Dei: nihil autem horum dici potest probabiliter. Et quidem quoad priorem partem de Deo probavi hoc late, quia Deus in se nullum dominium potest ab homine accipere, quod non aliter melius declaratur, nisi quia ex vi talis donationis nullum jus utendi Deo acquiritur: dominium autem seu donatio ad usum ordinatur: ergo homo tantum potest dici tradere Deo corpus suum, non ut Deus illo utatur, sed potius ut ipse homo propter obsequium Dei non illo utatur suo corpore in tali materia; hoc autem votum resolvitur in simplicem promissionem. Quod etiam videre licet in votis peregrinationis, aut elemosynæ, per quæ homo etiam obligatur ad

utendum vel pecunia, vel suis actionibus in tale Dei obsequium: quod non potest intelligi per traditionem ordinatam immediate ad ipsum Deum, sed promissionem. Nam sicut in his votis se habet homo ad positivum usum talium rerum, ita in voto castitatis se habet ad talem non usum sui corporis.

10. *Probatur in traditione facta homini.* — Quoad aliam vero partem de homine probatur primo inductione, quia per captivitatem vel servitutem transfertur dominium servi in herum, et tamen ex vi illius translationis non fit servus ita inhabilis ad matrimonium, quin factum teneat, etiamsi invito domino fiat: quod ex usu Ecclesiæ certum est; et idem censeo esse de jure omnium gentium, quo jure servitus est introducta; et fortasse non poterat aliter jure humano introduci, vel quia fuisset in præjudicium naturæ, ejus propagatio impeditur, vel quia fuisset in spirituale nocumentum personæ, cum matrimonium etiam in remedium concupiscentiæ datum sit. Multo autem certius existimo, etsi possit aliquis sua voluntate se vendere in servum, non posse tamen ea conditione se vendere, ut potestate ducendi uxorem omnino se abdicet, atque ita inhabilem se ad matrimonium reddat, ut, si absque consensu domini illud contrahere tentet, non valeat; nunquam enim talis modus contractus inter homines factus aut intentatus legitur, quod est signum illum non cadere sub humanam potestatem. Quod etiam aliquo modo sumi potest ex cap. 4, de Conjug. servor. Deinde quantumvis aliquis promittat alteri suum obsequium, vel usum sui corporis per conjugium postea contrahendum cum illa, ita ut ex tunc velit se inhabilem reddere ad quodlibet aliud matrimonium, quasi donando alteri jus, vel potestatem quam habet ad contrahendum, non potest ita id præstare, quin, eo non obstante, contractus postea subsequens validus sit, sed solum ut licite non fiat. Quod eisdem fere argumentis et indiciis ostendi potest. Præterea, etiamsi titulo religioso aliquis se donet hospitali, verbi gratia, propter Deum in perpetuum obsequium, et sub conditione non contrahendi matrimonium, et cum voluntate se inhabilitandi ad illud, quantum potest, ut liberius possit servire, nihilominus semper manet ita habilis ad matrimonium, ut, si contrahat, factum teneat, ut constat etiam ex usu Ecclesiæ, et a fortiori sumitur ex d. cap. 4, de Conjug. servor., et ex cap. unic. de Voto, in 6, cum aliis pluribus supra citatis in confirmationem veræ doctri-

næ. Denique ante constitutionem quamdam Gregorii XIII, *Ascendente Domino*, votum simplex castitatis fiebat in Societate cum traditione sufficiente ad constituendum verum religiosum, ut prius idem Pontifex declaraverat alia bulla, *Quanto fructuosius*, et tamen tunc non reddebat personam inhabilem ad matrimonium, nec poterat religiosus, etiamsi ipse vellet eo animo se tradere, et votum emittere, se inhabilem reddere; imo neque, licet religio, nondum habens ad hoc facultatem a Pontifice, vellet eo animo traditionem accipere, fuisset effectus talis subsequutus; quod est certissimum et indubitatum apud omnes; ergo signum manifestum est, solam privatam voluntatem votantis non sufficere ad hunc effectum, quantumcumque ipse illum intendat se tradendo in quemcumque usum.

11. *Probatur ratione a priori. — Matrimonium per procuratorem quando sit validum.* — Ratio autem a priori esse videtur, quia homo non est absolutus dominus sui corporis in quemcumque usum, unde non potest ita se vendere alteri, ut ei liceat illum occidere, mutilare, aut sine causa injuriose tractare; sic etiam in particulari non est ita dominus, ut possit hanc potestatem in alium transferre, aut jus in suum corpus quoad hunc usum, vel contrarium non usum dare, nisi per contractum matrimonium; et ideo, quantumcumque se obliget extra hunc contractum in ordine ad hunc usum, vel non usum, non potest habere rationem alienationis, vel abdicationis talis potestatis, sed solius promissionis. Hinc enim fit ut non possit aliquis ita dare alteri potestatem in corpus suum, ut pro se contrahat matrimonium, se etiam invito; et ideo, quando aliquis dat potestatem alteri, ut nomine suo matrimonium contrahat, si ante ipsum contractum revocet facultatem, matrimonium non valet; vel potest dare talem facultatem irrevocabilem, antequam habeat effectum, quod est signum non posse illam dare per modum alienationis, seu donationis, ideoque matrimonium subsequutum postquamcumque hujusmodi obligationem validum esse, etiamsi contra fidelitatem vel promissionem factum sit. Ratio autem ob quam homo ex natura rei habet potestatem limitatam ad hunc usum, videtur posse desumi ex fine ejus; ordinatur enim ad bonum et conservationem ipsius naturæ; propter hoc enim accipit homo a natura habilitatem et libertatem ad matrimonium et ad usum ejus; et ideo,

licet pro sua libertate possit (ex natura rei loquimur) se privare usu matrimonii, vel ad illam etiam privationem se obligare, non tamen potest propria auctoritate se inhabilem reddere ad usum contracti matrimonii, sed hoc reservatum est publicæ potestati, quam in Ecclesia a Christo collatam certo scimus. An vero ex natura rei esset in Republica, quæstio est ad materiam de matrimonio spectans.

12. *Differentia inter dominium proprii corporis, et aliarum rerum quoad alienationem, etc. — Probatur tandem votum castitatis simplex non irritare matrimonium.* — Quocirca comparandum non est dominium hoc, quod homo habet corporis sui in ordine ad usum conjugalem, cum dominio aliarum rerum externarum, vel etiam aliarum actionum sui corporis. Nam res alias potest omnino a se abdicare, et similiter potest alienare dominium ad alias actiones per varios contractus, et in alium transferre, de quibus aliqua dicemus sequenti libro; at vero dominium in corpus suum in ordine ad conjugalem usum solum per contractum matrimonii potest alteri donari, quia est materia propria illius contractus, et non alterius; et eadem ratione per nullum contractum privata voluntate factum potest alteri ita donari ad alium usum vel obsequium, sive civile, sive religiosum, ut ex vi domini alterius acquisiti maneat persona privata potestate contrahendi matrimonium, et se tradendi alteri in illum usum. Sunt enim hæc jura diversorum ordinum et rationum, et ideo non potest unum per aliud impediri. Neque etiam potest quis directe tradere alteri potestatem in suum corpus quoad non usum matrimonii, tum quia dominium non ordinatur directe ad non usum, sed ad aliquem usum, ex quo possit sequi illa negatio, quod in præsentem locum non habet extra contractum matrimonii, ut dixi; tum etiam quia alias, stando in solo jure naturæ, posset quis se inhabilem reddere ad matrimonium per donationem sui alteri factam; et rursus posset ab ipso domino ad matrimonium habilitari, quia posset illi remittere donationem factam. Et similia multa possunt facile inferri, quæ sunt plane absurda, et extra omnem usum; quæ omnia satis indicant, quantumcumque homo se obliget Deo, vel homini propter Deum, ad non usum matrimonii, vel ad obsequium aliquod postulans matrimonii carentiam, nunquam potest a se omnino abdicare potestatem illam naturalem,

quam habet ad contrahendum valide matrimonium, nec se inhabilem ad illud reddere. Atque ita concluditur, votum simplex castitatis, quantumcumque votens sua voluntate conetur ac velit seipsum tradere ad prædictum non usum, non reddere ex se et natura sua hominem inhabilem ad matrimonium. Nam quod illa voluntas jungatur cum tali voto, non mutat naturam ejus, ut supra ostendi, sed ad summum secum affert alium contractum inducentem etiam novam obligationem, quæ per se etiam non potest personam ad matrimonium inhabilem reddere, ut ostensum est; ergo neque illa duo vincula simul conjuncta possunt illum effectum inducere, quia ex utroque simul non fit unum, ut sic dicam, intensive majus, quod posset habere effectus alterius rationis, sed est tantum quoddam aggregatum obligationum, ex quo etiam oriatur aggregatum effectuum, ita ut singuli sint proportionati singulis vinculis, non tamen excedentes. Et eadem ratione, non potest illa voluntas vel traditio adjuncta voto simplici dare illi hanc vim, quia non mutat ejus naturam, ut dixi, nec tradit obligationem ejus ad alium ordinem, imo neque in seipsa fortiorem illam reddit, sed solum per aggregationem et additionem quasi extensivam. Et ideo recte dixerunt Scotus, Paludanus, Cajetanus et alii, quoties votum castitatis reddit personam inhabilem ad matrimonium, id non esse ex sola rei natura, vel ex sola voluntate votantis, sed ex adjuncto Ecclesiæ statuto.

13. *Dubitatio: an votum simplex, et solemne castitatis fuerit usitatum in Ecclesia ante tempora Innocentii II.* — In prima ratione dubitandi in principio posita multa petuntur. Primum est, an in antiquo usu Ecclesiæ votum castitatis, quod tunc fiebat, esset simplex aut solemne. Quidam enim putant fuisse tantum simplex extra ordinem sacrum usque ad tempora Innocentii II, qui matrimonia personarum, quæ se Deo per religionis vota dicassent, irrita esse voluit. Sed hoc difficile creditum est, ideo nunc suppono utrumque votum simplex et solemne castitatis fuisse in usu multo ante Innocentium II, etiam tempore Cypriani, vel fortasse etiam antea. Quod pro nunc ex verbis ejusdem Innocentii II ostendi potest; nam in Concilio Romano, cap. 7, quod refertur in cap. *Ut lex*, 27, quæst. 1, ubi declarat religiosorum matrimonia esse irrita, non loquitur tantum de re nova, aut a

se inventa, seu insituta, sed de re antiqua; postquam enim dixit, ut qui talia matrimonia contrahunt, separentur, subdit: *Hujusmodi namque copulationem, quam contra ecclesiasticam regulam constat esse contractam, matrimonium non esse censemus*; non ergo ipse irritat, sed ex ecclesiastica regula declarat esse irritum. Est enim obiter advertendum, propter gloss. ult., ibi, non omne matrimonium contra legem ecclesiasticam esse irritum, nam etiam matrimonium, quod est contra votum simplex castitatis, est contra legem ecclesiasticam, et non est irritum, sed tunc solum est irritum, quando lex ecclesiastica ita prohibet, ut etiam irritare sufficienter declaret; censet autem Pontifex ibi, sufficienter hoc declarari, quoties lex non permittit contrahentes in eo statu permanere, sed præcipit separari perpetuo, argum. cap. *Contradicimus*, 33, q. 3. Quod si aliquando, non obstante valore matrimonii, separentur conjuges propter crimen in eo contrahendo commissum, ut in cap. *Non oportet*, 2, 33, quæst. 4, id intelligendum est de separatione ad tempus, non perpetua, argumen. cap. primi et secundi, de Matrimon. contract. contra interdict. Eccles. Constat autem multa jura Innocentio II antiquiora ita prohibere matrimonia monialium vel monachorum, ut ea perpetuo dissolvenda per conjugum separationem statuunt, ut citato loco latius videbimus, et interim sumi potest ex his, quæ refert Gratian., 27, q. 1.

14. Declaraturque breviter ex Epist. 2 Innocentii I, cap. 12 et 13, ubi aliter loquitur de virginibus quæ simplici voto promiserant permanere in proposito virginali, et de illis quæ simul velari meruerunt: nam illas priores tantum dicit fecisse pollicitationem, quam fideliter servare tenentur, et ideo penitentiam esse illis injungendam si nupserint, non tamen esse separandas: posteriores vero dicit nupsisse Christo, et ideo si alteri nupserint, non esse admittendas in Ecclesia, donec vir moriatur, quod cum Gratian., 27, q. 1, § ult., intelligo, nisi ab illo separentur; eas enim comparat cum illis adulteris, quæ vivente priore conjugate alteri nupserunt, de quibus idem dicit. Juxta hæc igitur duo decreta Innocentii intelligenda erunt omnia similia testimonia antiquorum Patrum: quoties enim significant matrimonium aliquod contractum post votum castitatis validum esse, loquuntur de personis laicis et secularibus, quæ hujusmodi votum simplex emittere sole-